

Skatteutskottets betänkande

1980/81:30

om vissa anslag för budgetåret 1981/82 inom budgetdepartementets verksamhetsområde (prop. 1980/81: 100 bil. 11)

ÅTTONDE HUVUDTITELN

Budgetdepartementet

1. Riksskatteverket. Regeringen föreslår i proposition 1980/81: 100 bilaga 11 (budgetdepartementet) under punkt C 1 (s. 53–62) att riksdagen till Riksskatteverket för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 214 170 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet följande motioner:

1980/81: 875 av Rune Rydén m. fl. (m)

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen begär att en expertgrupp tillsätts med uppgift att granska ADB-systemet för folkbokföring och beskattning.

1980/81: 876 av Rune Rydén m. fl. (m)

I motionen föreslås att riksdagen hemställer att regeringen ger folkbokföringskommittén tilläggsdirektiv att utreda även de frågeställningar som framförs i motionen.

1980/81: 1552 av Åke Polstam (c)

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen begär att en kommitté tillsätts med uppgift att bl. a. granska och utvärdera det s. k. RS-systemet.

Utskottet

Det i propositionen föreslagna förslagsanslaget till riksskatteverket (RSV) föranleder inte någon erinran från utskottet, som i detta sammanhang också behandlar tre motioner som berör dels verkets organisatoriska ställning som huvudmyndighet för folkbokföringen, dels den genomgripande omläggning av taxeringen i första instans, det s. k. RS-projektet, för vilket RSV är den främst ansvariga centralmyndigheten.

Rune Rydén m. fl. (m) hemställer i motion 1980/81: 876 att folkbokföringskommittén skall få tilläggsdirektiv att utreda även de frågeställningar som tas upp i motionen. Motionärerna menar att det numera finns väsentliga samband mellan folkbokföringen och andra uppgifter i samhället än beskattningen och att RSV:s ställning som centralmyndighet för folkbokföringen inte längre är lika självklar som tidigare. Från dessa utgångspunkter

anser motionärerna att det bör kunna övervägas att skapa en från beskattningen fristående central folkbokföringsmyndighet som också skulle vara tillsynsmyndighet för den lokala folkbokföringen och central valmyndighet. Man borde vidare kunna överväga att låta denna myndighet vara huvudman för det centrala personregistret SPAR.

Utskottet vill först konstatera att när RSV tillkom för tio år sedan och ersatte den tidigare riksskattenämnden, kontrollstyrelsen och centrala folkbokförings- och uppboränsnämnden, var motivet för att inrätta det nya verket främst behovet av en samordning av ledningsfunktionerna på beskattnings- och folkbokföringsområdet. En sådan samordning framstod som särskilt angelägen med hänsyn till det utbyggda ADB-stöd som förutsattes bli erforderligt från kontrollsynpunkt. När motionärerna nu förordar att folkbokförings- och valfrågorna samt SPAR-registret bryts ut ur RSV och sammanförs under en neutral myndighet är deras huvudskäl att folkbokföringsfrågorna inte längre skulle ha samma naturliga anknytning till beskattningen som tidigare. Såvitt utskottet kan finna av motiveringen i motionen har de emellertid inte övertygande kunnat visa att detta samband på något sätt har förändrats. De antaganden som framförs i motionen om möjligheterna att genom folkbokföringen skapa aktuella underlag för framtida hushålls- och bostadsundersökningar finner utskottet inte böra tillmätas någon vikt i detta sammanhang. Motionärerna har inte visat att några samhällsintressen utanför skatteområdet skulle gagnas av deras förslag. Det kan i sammanhanget erinras om att det under senare år i ökande omfattning förekommit skattefusk genom skenbar utflyttning ur riket av skattskyldiga som i oförändrad form fortsatt sin verksamhet inom landet. Uppenbart är att en "neutral" folkbokföringsmyndighet inte kan väntas följa upp sådana ärenden med samma intresse som den myndighet som även har yttersta ansvaret för skattekontrollen. Enligt utskottets mening är det uppenbart att folkbokföringsfrågorna har ett så nära samband med beskattningen att det skulle vara olämpligt att bryta ut dem ur RSV. Eftersom RSV:s ställning som valmyndighet och huvudman för SPAR-registret måste ses som en direkt konsekvens av uppdraget som centralmyndighet för folkbokföringen, finner utskottet inte heller skäl att i övrigt förordna någon av de ändringar i verkets kompetensområde som föreslås i motionen.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motion 1980/81: 876.

I de två övriga här behandlade motionerna riktas kraftig kritik mot RS-projektet och det i samband därmed utbyggda ADB-systemet för folkbokföring och beskattning.

I motion 1980/81: 875 begär Rune Rydén m. fl. (m) att en expertgrupp skall granska ADB-systemet för folkbokföring och beskattning, medan Åke Polstam (c) i motion 1980/81: 1552 vill ha en motsvarande granskning och utvärdering av RS-systemet. I båda fallen yrkas att de i utredningarna deltagande skall vara opartiska i förhållande till RS-projektet.

I den förstnämnda motionen karaktäriseras ADB-systemet i RS-projektet som ett misslyckande som beror på felaktig utformning, underskattning av resursbehov och tidsåtgång och ett oskickligt genomförande av myndigheterna.

I båda motionerna hänvisas till olika anmärkningar från personalen vid länsstyrelsernas skatteavdelningar.

Utskottet vill först konstatera att den kritik som i motionerna riktas mot RS-projektet mycket nära anknyter till de invändningar som i olika former framförts av fackliga representanter för länsstyrelsernas skattepersonal. Kritiken kan inte betecknas som ogrundad, och det måste självfallet anses vara beklagligt om RS-projektet allvarligt försämrat arbetssituationen på skatteavdelningarna. Å andra sidan anser utskottet att ett så genomgripande projekt knappast kan genomföras utan några invändningar eller störningar. RSV:s egen uppföljning av RS-projektet visar att verket kontinuerligt lyssnat på länsstyrelsernas klagomål och sökt komma till rätta med svårigheterna. En del av problemen hänger enligt vad utskottet erfarit samman med svårigheterna att inom ramen för det statliga lönesystemet kunna anställa och behålla erforderlig ADB-kunnig personal. Självfallet har också den av statsmakterna anbefallda återhållsamheten i fråga om anslagsyrkanden medverkat till att krympa RSV:s marginaler vilket i sin tur bidragit till svårigheterna att på alla punkter följa det ursprungliga tidsschemat. Utskottet finner emellertid att RS-projektet utarbetats och hittills genomförts med grundlighet och öppenhet och med anlitande av tillgänglig expertis på ADB-området. Den ansvariga myndigheten har fortlöpande utvärderat erfarenheterna och söker i samråd med länsstyrelsernas skatteavdelningar rätta till de påtalade bristerna. Det i motion 875 framförda omdömet att hela projektet kan betecknas som ett misslyckande finner utskottet vara överdrivet. Att svårigheter förelegat och alltjämt föreligger skall inte förnekas, och de systematiska eller organisatoriska problem som eventuellt kvarstår när projektet helt genomförts skall närmare granskas vid den utvärdering som enligt vad regeringen uttalat då skall äga rum. Utskottet finner det knappast meningsfullt att börja en sådan utvärdering under projektets slutfas utan den bör i stället lämpligen ske när man kan överblicka resultatet av 1982 års taxering.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna 875 och 1552.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. till Riksskatteverket för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 214 170 000 kr.,
2. avslår
 - a. motion 1980/81: 875,
 - b. motion 1980/81: 876,
 - c. motion 1980/81: 1552.

2. Stämpelomkostnader. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt C 2 (s. 62–63) och hemställer

att riksdagen till *Stämpelomkostnader* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 1 770 000 kr.

3. Kostnader för årlig taxering m. m. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt C 3 (s. 63–65) och hemställer

att riksdagen till *Kostnader för årlig taxering m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 110 000 000 kr.

4. Kostnader för 1981 års allmänna fastighetstaxering. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt C 4 (s. 65) och hemställer

att riksdagen till *Kostnader för 1981 års allmänna fastighetstaxering* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 5 000 000 kr.

5. Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörd m. m. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt C 5 (s. 66–67) och hemställer

att riksdagen till *Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörd m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 28 200 000 kr.

6. Bidrag till vissa internationella byråer och organisationer m. m. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 7 (s. 128) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till vissa internationella byråer och organisationer m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 170 000 kr.

7. Bidrag till vissa handikappade ägare av motorfordon. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 8 (s. 128–129) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till vissa handikappade ägare av motorfordon* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 10 400 000 kr.

8. Bidrag till vissa investeringar. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 9 (s. 129–132) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till vissa investeringar* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 85 000 000 kr.

9. Exportkreditbidrag. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 10 (s. 132–133) och hemställer

att riksdagen till *Exportkreditbidrag* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

Stockholm den 10 mars 1981

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Valter Kristenson (s), Rune Carlstein (s), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Curt Boström (s), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Wilhelm Gustafsson (fp), Anita Johansson (s) och Olle Grahn (fp).

*Ej närvarande vid betänkandets justering.

